

מסורת הש"ס

חומר בקודש פרק שלישי חגיגה

כו.

עין משפט
נר מצוה

נב א ב מיי פ"ח מנ'ל
מטמא משכב ומשכ
הלכה ה'
גג ג ד מיי שם פ"ב
הלכה יג'
גד ה ו מיי שם ה' יד'
גה ז ח מיי שם פ"ח
הלכה ה'
ט י מיי פ"ח מהלכות בית
הביתרה הלכה יד':
נו י מיי פ"ח מנ'ל
מטמא משכב ומשכ
הל' ז'
נז ב מיי שם ה' י'
נח ל מיי שם ה' יא':

מוסף רש"י

שארן עושין כבשונות
בירושלים. ממוס קוטרם
(עשן שמשחר את הומוה
ונגזל הוא) כדלמתינן בנזלא
קמל (ובחוס' יג'). דאמר
קרא ויאסף וגו'. ומינה
שמעין בכל זמן שישאל
למקום למקום אחד היט
לכו בחדש. ורגל היט
אספה (נז' יד'). הפותח
את הבית והמתחיל
בביטחו. מנר כשהתחיל
למסור יט או ככרו לעולי
רגלים כרגל וממששני זה
יד הכל וטומאת עס הארץ
כרגל טטורה כל ימות הרגל
וצמה שמשאר לאחר כרגל
מלקין ר' יהודה וזמנים,
ר' יהודה אומר יגמור.
וימכנה לחברים ולכל חסד
וזהר של יגע עס הארץ
עוד, והכמני אומרים
לא יגמור. ולא ימכנה
עוד משום דנעמלת כרגל
ממגע עם הארץ, וזה דכל
ימות הרגל שמשאר של
לביטח, מיהו לאחר כרגל
חל למפרע (בבצה יא').

רבינו חננאל (המשך)
תשובה אין אנו מחזיקין
אותם בזה הדרך וכן נמי
גנבים השוננים במשנתנו
אין נאמנים אלא אם עשו
תשובה אבל אם לא עשו
תשובה בין אלו ובין אלו
הבית כולו טמא. דחיישין
לדמא כביר עלייהו ונענו
בהן כדי לגנבן ונטרדו או
לקחו טובים מהן והניחו
אלו שלא יכלו למסס
כולן קחתו. ואמרין
דיקא נמי דקחין במתניתין
שהחזירו את הכלים ש"מ
כשעשו תשובה ש"מ:
ובירושלים נאמנים
הרגל עשן נאמנים על
כלי חרס הכנס בירושלים.
לפי שאין עושין כבשונות
בירושלים ומשום הכי
מודהין ומטורי להון
לפיכך לא גזרו בהו
בשטא מספק. ובשעת
הרגל נאמנים אף על
התרומה מנא הני מילי
אייביל דאמר קרא ויאסף
כל איש ישראל העירה
כאיש אחד חברים הכתוב
עשה לכל ישראל בשעת
אסיפתן כאחד אפי' את
עמי הארץ עשה אותן
חברים: מ"ת' הפותח את
חביתו והמתחיל בעיסתו
ברגל פ' כדי למכור
וישאר לו אתה הרגל ר'
יהודה אומר יגמור וחכ"א
לא יגמור וימכריו לן
אליבא דחכמי דאמרי
לא יגמור מהו שנייחנה
לרגל אחז ודחיין יד הכל
ממששין בה כלומר נגעו
בה עמי הארץ ונייחנה
לרגל אחז וא"ת אי הכי
ברגל עצמו היאן שותין

הגבאין שנכנסו לבית וכו'.
לקדש ותרומה קאי
ולא לחטאת וזהו תניא בתוספתא
הגבאים שנכנסו לבית נאמנים לומר
לא נגענו על טהרת חטאת ועל
טהרת תרומה והא חטאת היו קדש
כדקמיי התם ולא אפר חטאת ואפי'
עשו משוזה. הר"ר שמעון:
ובירושלים נאמנים על טהרת
כלי חרס הנכנס.
וכ"ש הדקין וכן תניא בזהו
צירושלמי^ט נאמנים על טהרת כל
הכלים. הר"ר שמעון:
שלא

יוחנן במשקין עצמן שהן טמאין ואל תתמה^ט שהרי לגין מלא משקין לגין
טמאין טומאת שבעה ומשקין טהורין: **מתני'** הגבאין שנכנסו לתוך הבית
וכן הגנבים שהחזירו את הכלים נאמנים לומר לא נגענו ובירושלים נאמנים
על הקודש ובשעת הרגל אף על התרומה: **גמ'** ורמיניה^א הגבאין שנכנסו
לתוך הבית הבית כולו טמא ז"ל"ק הא דאיכא נכרי בהדיהו הא דליכא
נכרי בהדיהו דתנן^א אם יש נכרי עמהן נאמנים לומר לא נכנסנו אבל אין
נאמנים לומר נכנסנו אבל לא נגענו וכי איכא נכרי בהדיהו מאי הוי ר'
יוחנן ור' אלעזר חד אמר אימת נכרי עליהן וחד אמר אימת מלכות עליהן
מאי בינייהו איכא בינייהו נכרי שאינו חשוב: ה"כן הגנבים שהחזירו את
הכלים: ורמיניה^ב הגנבים שנכנסו לתוך הבית אינו טמא אלא מקום דריסת
רגלי הגנבים^ב אמר רב פנחס משמיה^ג (דרב) וכשעשו תשובה דיקא נמי
דקתני שהחזירו את הכלים ש"מ: ובירושלים נאמנים על הקודש: תנא
נאמנים על כלי חרס גסין לקודש וכל כך למה^ה שאין עושין כבשונות
בירושלים: ובשעת הרגל אף על התרומה: מנהגי מילי אמר רבי יהושע
בן לוי^ד דאמר קרא ויאסף כל איש ישראל אל העיר כאיש אחד חברים
הכתוב עשאו כולן חברים: **מתני'** הפותח את חביתו והמתחיל בעיסתו
על גב הרגל ר' יהודה אומר יגמור וחכ"א^ה לא יגמור: **גמ'** יתיב ר' אמי
ורבי יצחק נפחא אקילעא דר' יצחק נפחא פתח חד ואמר מהו שנייחנה
לרגל אחר א"ל אידך יד הכל ממשמשין בה ואת אמרת יניחנה לרגל אחר
א"ל אמו עד האידנא לאו יד הכל ממשמשין בה א"ל הכי השתא בשלמא עד
האידנא טומאת עם הארץ כרגל רחמנא טהרה אלא השתא טמאה היא נימא
כתנאי דתני חדא יניחנה לרגל אחר ותניא אידך לא יניחנה לרגל אחר מאי לאו
תנאי היא לא הא דקתני יניחנה ר' יהודה והא דקתני לא יניחנה רבנן ותסברא
^ה הא רבי יהודה יגמור קאמר אלא הא דקתני לא יניחנה רבי יהודה
והא דקתני יניחנה רבנן ומאי לא יניחנה שאין צריך להניחה: **מתני'** משעבר
הרגל מעבירין על טהרת העזרה עבר הרגל ליום ששי לא היו מעבירין
מפני כבוד השבת רבי יהודה אומר אף לא ביום ה' שאין הכהנים
פנויין: **גמ'** תנא שאין הכהנים פנויין מלהוציא בדשן: **מתני'** כיצד מעבירין
על טהרת עזרה למטבילין את הכלים שהיו במקדש ואומרין להם הזהרו
שלא

אותה שאני זה הרגל עצמו דהא טומאת עם הארץ ברגל ההיא רחמנא טהרה הא השתא היא ואמרין לאוקומה
כתנאי דריתין לה אסיקנא ההיא תנא דתני יניחנה לרגל אחר לרבנן היא והא דתני לא יניחנה לר' יהודה היא ומאי
לא יניחנה כלומר אין צריך להניחה אלא יגמור וישתא את כולה: וירושלמי^ו בשר ר' יוחנן היתרו סופן
משום תחילתן שאם אתה אומר לא יגמור אף הוא אינו פותח ונמצא ממשע בשמחת הרגל: **מתני'** משעבר הרגל
שלא

או שניהן יוצאין בלחזין אמר אביי אף אנן
נמי תנינא הקדר שמכר את הקדירות
ונכנס לפנים מן המודיעים טעמא דלפנים
מן המודיעים הא מודיעים גופה לא מהימן
אימא סיפא יצא אינו נאמן הא מודיעים גופה
נאמן אלא לאו ש"מ כאן בקדר יוצא וחבר
נכנס כאן בששניהן יוצאין או שניהן נכנסין
שמע מינה^ה תנא נאמנים בכלי חרס הדקין
לקודש אמר ר"ל והוא שניטלין בידו אחת
ור' יוחנן אמר אפי' שאין ניטלין בידו אחת
אמר ר"ל לא שנו אלא ריקנין אבל מלאין
לא^א ורבי יוחנן אמר אפי' מלאים ואפילו
אפיקרסותו לתוכו ואמר רבא ימוודה ר'

יוחנן במשקין עצמן שהן טמאין ואל תתמה^ט שהרי לגין מלא משקין לגין
טמאין טומאת שבעה ומשקין טהורין: **מתני'** הגבאין שנכנסו לתוך הבית
וכן הגנבים שהחזירו את הכלים נאמנים לומר לא נגענו ובירושלים נאמנים
על הקודש ובשעת הרגל אף על התרומה: **גמ'** ורמיניה^א הגבאין שנכנסו
לתוך הבית הבית כולו טמא ז"ל"ק הא דאיכא נכרי בהדיהו הא דליכא
נכרי בהדיהו דתנן^א אם יש נכרי עמהן נאמנים לומר לא נכנסנו אבל אין
נאמנים לומר נכנסנו אבל לא נגענו וכי איכא נכרי בהדיהו מאי הוי ר'
יוחנן ור' אלעזר חד אמר אימת נכרי עליהן וחד אמר אימת מלכות עליהן
מאי בינייהו איכא בינייהו נכרי שאינו חשוב: ה"כן הגנבים שהחזירו את
הכלים: ורמיניה^ב הגנבים שנכנסו לתוך הבית אינו טמא אלא מקום דריסת
רגלי הגנבים^ב אמר רב פנחס משמיה^ג (דרב) וכשעשו תשובה דיקא נמי
דקתני שהחזירו את הכלים ש"מ: ובירושלים נאמנים על הקודש: תנא
נאמנים על כלי חרס גסין לקודש וכל כך למה^ה שאין עושין כבשונות
בירושלים: ובשעת הרגל אף על התרומה: מנהגי מילי אמר רבי יהושע
בן לוי^ד דאמר קרא ויאסף כל איש ישראל אל העיר כאיש אחד חברים
הכתוב עשאו כולן חברים: **מתני'** הפותח את חביתו והמתחיל בעיסתו
על גב הרגל ר' יהודה אומר יגמור וחכ"א^ה לא יגמור: **גמ'** יתיב ר' אמי
ורבי יצחק נפחא אקילעא דר' יצחק נפחא פתח חד ואמר מהו שנייחנה
לרגל אחר א"ל אידך יד הכל ממשמשין בה ואת אמרת יניחנה לרגל אחר
א"ל אמו עד האידנא לאו יד הכל ממשמשין בה א"ל הכי השתא בשלמא עד
האידנא טומאת עם הארץ כרגל רחמנא טהרה אלא השתא טמאה היא נימא
כתנאי דתני חדא יניחנה לרגל אחר ותניא אידך לא יניחנה לרגל אחר מאי לאו
תנאי היא לא הא דקתני יניחנה ר' יהודה והא דקתני לא יניחנה רבנן ותסברא
^ה הא רבי יהודה יגמור קאמר אלא הא דקתני לא יניחנה רבי יהודה
והא דקתני יניחנה רבנן ומאי לא יניחנה שאין צריך להניחה: **מתני'** משעבר
הרגל מעבירין על טהרת העזרה עבר הרגל ליום ששי לא היו מעבירין
מפני כבוד השבת רבי יהודה אומר אף לא ביום ה' שאין הכהנים
פנויין: **גמ'** תנא שאין הכהנים פנויין מלהוציא בדשן: **מתני'** כיצד מעבירין
על טהרת עזרה למטבילין את הכלים שהיו במקדש ואומרין להם הזהרו
שלא

אותה שאני זה הרגל עצמו דהא טומאת עם הארץ ברגל ההיא רחמנא טהרה הא השתא היא ואמרין לאוקומה
כתנאי דריתין לה אסיקנא ההיא תנא דתני יניחנה לרגל אחר לרבנן היא והא דתני לא יניחנה לר' יהודה היא ומאי
לא יניחנה כלומר אין צריך להניחה אלא יגמור וישתא את כולה: וירושלמי^ו בשר ר' יוחנן היתרו סופן
משום תחילתן שאם אתה אומר לא יגמור אף הוא אינו פותח ונמצא ממשע בשמחת הרגל: **מתני'** משעבר הרגל
שלא

עשויין

וכן שניהם יוצאין. הואיל ומלאו לפנים ושם לא לקח טומאתו לא יקח עוד. וכ"ש קדר נכנס וחזר יוצא הואיל וסוף הקדר ליכנס לפנים
יחזור החזר הנריך ליקח ויקח: תנא נאמנים על כלי חרס הדקין לקדש. הא דתנן מן המודיעים ולפנים נאמנים על כלי חרס בכלי חרס
הדקין אמרו שא"ל אכל גסין כגון חבית לין אין נאמנים אלא בתוך ירושלים כדלקמן. ואני לא כך שמעתי ולבי מגמגם
על שמועתי שמעתי כשפיהן נר שאין אכזבו נכנס לתוכו וסופינו שאנו מטהרין אותם אפילו מלאים משקין טמאין: ואפי' אפיקרסותו נכנסו.
אפי' מלאין משקין שלו שאין של קדש:
ואל תתמה. שכל דברי חכמי' כך הן שהרי
שמעתי אכל כלי חרס המזלי את המשקין
שבתוכו ואין מזלי כל כלי שטף שהלגין
טמאין טומאת שבעה והם טהורין:
מתני' הגבאין. ישראל שכן גבאין
למלך נכרי לגבות מיד ישראל גולגולות
ומסין וארנוניות: שנכנסו לתוך
הבית. לעצות עצותו וכן הגנבים
שנגבו כלי חרס והחזירו: נאמנים
לומר. שלא נגעו לתוכו לקדש נאמנים
טמאין טומאת שבעה והם טהורין:
בשעת הרגל אף על התרומה דכולה מטמא אחומר
בשעת מתרומה קיימא וזהו שנינו
בתוספתא^ה הגבאין שנכנסו לתוך
הבית נאמנים על טהרת חטאת ואין
נאמנים על טהרת תרומה והאי
חטאת נזר קדש ולא אפר חטאת
כדמוכח התם אף אם עשו תשובה
דשן צטומאה היו: וצירושלים נאמנים
כו'. מפרש בגמרא: **גמ'** כל
היום כולו טמא. כל כלי הבית טמאין
שחוקה הגבאין ממשמשין בכלים:
איכא נכרי בהדיהו. אין נאמנים לומר
לא נגענו דמרתתו אם לא יחפשו כל
הבית: אימת נכרי עליהם. פן
יענישם בגוף או צממון: אימת
מלכות. שמה ילשין עליהן נכרי אכל
המלך: נכרי שאינו חשוב. אימתו
ליכא אימת מלכות איכא: אלא מקום
דריסת רגלי הגנבים. מ"מ דריסתו
מיהא טמא וכ"ש כלים שנגבו והחזירו:
כשעשו תשובה. ומחמת תשובה
החזירו הלך לא משקרי: על כלי
חרס הנסין. וכ"ש הדקין וזהו
תניא^ה צירושלים נאמנים על טהרת כל
הכלים לקדש: וכל כך למה. מהדר
אף על הדקין מן המודיעים ולפנים:
שארן עושין כבשונות בירושלים. לא
לדקין ולא לגסין ומינה דדקין הולך
לאנשי ירושלים שכל יחד ויחד נסכו
בציתו לכך הוסיפו להן טהרה ליחידים
מגבול מודיעים אכל צעלי הנשכה
^ה המוסרין נסכים לצבור די להם כנגדנסין
לתוך העיר ולשם בלזב האמינות על
החזיות. א"נ יחידים נריכים לדקין
אף לצבול שלמיהן יום יום: ויאסף
כל איש ישראל וגו'. כפלגש בגבעה
כתב שנקספו כל ישראל בגבעה:
הכתוב עשאו חברים. ורגל שעת
אסיפה הוא: **מתני'** הפותח את

תורה אור השלם
1. ויאסף כל איש
ישראל אל העיר כאיש
אחד חברים:
שופטים כ יא

הגהות הב"ח
(א) ג' (ב) מסכתא והא ר'
יהודה: ר"ש ד"ה
טמאה הוא וכו' יתח' ליה
צמחי:

הגהות מהר"ב
רשנבורג

א' ג' ור' יוחנן אמר
אפילו מלאים ואפי'
אפיקרסותו לתוכו. כ"כ ע'
פ"ט' בזה נספר
טורי אכן כד"ה ואפילו
אפיקרסותו וכו':

רבינו חננאל
תנא נאמנים על כלי
חרס הדקין לקדש אמר
ר"ל והוא שניטלין בידו
אחת וריקנין אבל מלאין
לא כלומר אינם נאמנים
ור' יוחנן אמר אפי'
שאינן ניטלין בידו אחת
ובין מלאין ובין ריקנין
אפיקרסותו לתוכן
נאמנים אמר רבא אפי'
אין חרס מלאין
על כלי חרס מלאין
(מנחת) היה במשקין
עצמן שהן טהורין ואל
תתמה שהרי לגין טמא
טומאת שבעה ומשקין
טהורין. ג' קודם לגיתות
שבעים יום נאמן אמר
אביי ש"מ דטורח אוריא
מקביל הנותח אגולפי
שבעים יום: **מתני'**
הגבאים שנכנסו לתוך
הבית נאמנים לומר לא
נגענו. אוקימנא בדאיכא
נכרי בהדיהו כדנתן אם
יש נכרי נאמן לומר נכנסנו
אבל לא נגענו מ"ט ר'
יוחנן ור' אלעזר חד
אמר ר' יוחנן נכרי עליהן
וחד אמר אימת מלכות
עליהן. מאי בינייהו איכא
בינייהו נכרי שאינו חשוב
לדית להו אימה. והא
הדתינן הגבאין שנכנסו
לתוך הבית כולו טמא
אוקימנא בדליכא נכרי
בהדיהו. דביין חבית
אימתה דחד עלייהו נגעו
בכל כלים שבתיה. וכן
הגנבים שהחזירו את

הכלים נאמנים לומר לא
נגענו פ"י לא נגעו וזהו. דווקא שהחזירו לא הא החזירו כל הבית טמא ומשקין עליה
כל הבית טמא ורמיניהו הגנבים שנכנסו לתוך הבית אין טמא אלא מקום רגלי גנבים הנה אפי' שלא החזירו
הכלים בטורח לומר אינו טמא. ופריך רב פנחס בגנבים שבאו לעצור ונשאו חטאת ולא גנבו כלום. ואמרין
כשם שלא גנבו לא נגעו ואין טמא אלא מקום מגע רגליהם ודאי דאי אפשר לעבור אא"כ נגעו ומשום שעשו
נגעו פ"י לא נגעו וזהו. דווקא שהחזירו לא הא החזירו כל הבית טמא ומשקין עליה
כל הבית טמא ורמיניהו הגנבים שנכנסו לתוך הבית אין טמא אלא מקום רגלי גנבים הנה אפי' שלא החזירו
הכלים בטורח לומר אינו טמא. ופריך רב פנחס בגנבים שבאו לעצור ונשאו חטאת ולא גנבו כלום. ואמרין
כשם שלא גנבו לא נגעו ואין טמא אלא מקום מגע רגליהם ודאי דאי אפשר לעבור אא"כ נגעו ומשום שעשו

הגנבים שהחזירו את

א' ג' רבינו הוא להפוך מני' דילן דנמשקין סן טהורין אף לר"ל וינכסין מוכרתם מהלכים שהיו רבה מלגין דר"ק. (ג) דברי רבינו אלו עד המשנה שייכים לעיל דף כ"ה ע"ב.